

Svar på 10-dages forespørgsel fra Socialdemokratiet om elevfravær, trivsel og lighed i uddannelse i Aarhus Kommune

8. maj 2023
Side 1 af 7

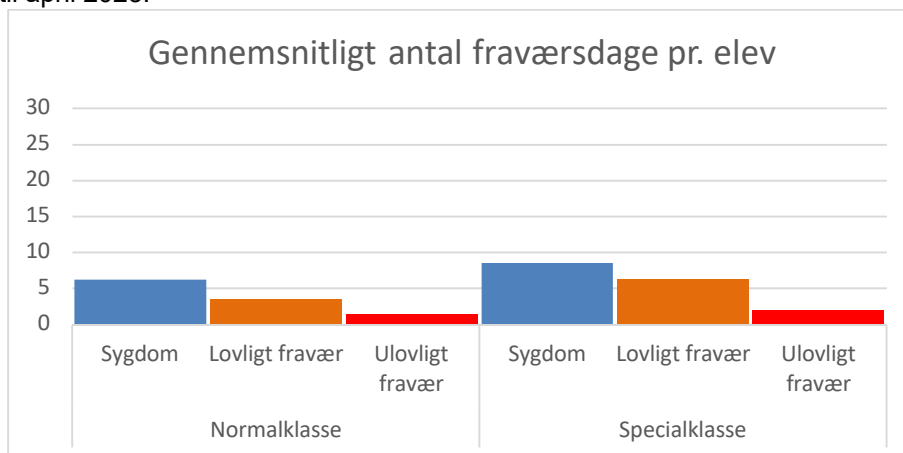
Børn og Unge har den 24. april 2023 modtaget en 10-dages forespørgsel fra Aase Pedersen og Eva Borchorst Mejnertz (Socialdemokratiet) med syv spørgsmål vedr. elevfravær, trivsel og lighed i uddannelse.

Nedenfor er angivet Børn og Unges besvarelse.

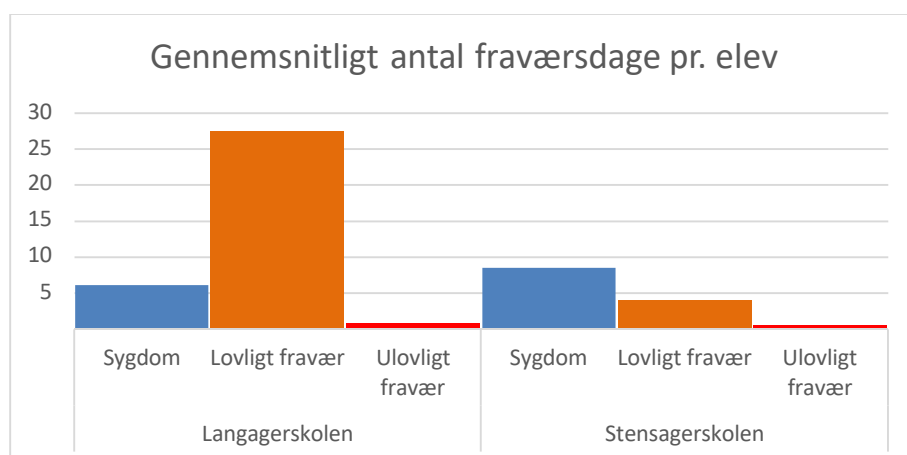
Spørgsmål 1: Hvor meget elevfravær er der blandt hhv. almenklasser, specialklasser og specialskoler i Aarhus? (ønskes opdelt på sygdom, ekstraordinært frihed og ulovligt fravær, samt Langagerskolen og Stensagerskolen hver for sig.)

Svar:

Der fremsendes data på igangværende skoleår 2022/2023, fra august 2022 til april 2023.

Grafisk LIS 28/4 2023

Grafisk LIS 28/4 2023

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

Udvikling og Tilsyn

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 40 23 14 51, 41 84 09 31

Direkte e-mail:
hostrup@aarhus.dk,
rikbeca@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Christina Baluna Hostrup og Rikke Carlsen

Sag: EMN-2023-005282

Spørgsmål 2: Arbejder Børn og Unge særligt med de børn/forældre, hvor der tildes tabt arbejdsfortjeneste, og hvordan er dette arbejde/indsatser organiseret, samt hvordan der følges op?

8. maj 2023
Side 2 af 7

Svar:

Tabt arbejdsfortjeneste bevilges af rådgiver i MSB. Som udgangspunkt får elever med forældre som bevilges tabt arbejdsfortjeneste samme indsats på lige fod med andre elever/forældre. Der har dog været en opmærksomhed på emnet i Det Tværgående Trivselsteam.

I forbindelse med den kommende evaluering af Tværgående Trivselsteam undersøges erfaringerne med de børn og forældre som har haft en indsats i det Tværgående Team, samt om det har effekt på forældre, hvor der er tildelt tabt arbejdsfortjeneste. Evalueringen kommer i løbet af forsommeren.

Spørgsmål 3: Hvad er status på arbejdet i trivsels- og fraværsteamet, og hvilke anbefalinger og udfordringer peger deres arbejde på?

Svar:

Det Tværgående Trivselsteam(teamet) er organiseret på tværs af MSB og MBU, nærmere på tværs af Børnecenteret (BC), Center for Specialpædagogiske Børnetilbud (CSB) Familiecenteret (FC) og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR).

De midler teamet blev tildelt i forbindelse med budgetforliget om Bredere Børnefællesskaber pr. 1/1 2023 er effektueret så teamet for nuværende består af 14 medarbejdere. Medarbejdergruppen består af medarbejdere fra BC og PPR. Det Tværgående Team har ikke defineret en målgruppe, men arbejder ud fra mantraet fra relationel velfærd: *at alle er velkommen og at man ikke kan falde mellem stolene i forhold til hjælp*, når man har skolefravær i Aarhus Kommune. Det har den betydning, at der er stor variation af sagernes karakter. Typiske temaer er: social udsathed, angst, autisme, ny udsathed og udpræget skoleindsats.

I nogle sagsforløb bliver det fra tidlig opstart tydeligt, at der er andre tilbud i MSB eller MBU, som er mere relevante. I sådanne tilfælde hjælper teamet børn og forældre videre til et andet tilbud i et tæt samarbejde med familiens rådgiver. Det Tværgående Trivselsteam har generelt samarbejder tæt sammen med skoletilbud, rådgiver, PPR og evt. andre, der er i kontakt med familien.

Teamets tilbyder indsats, der er individuelt sammensat i forhold til den konkrete situation en sag præsenterer. Teamet udvikler kontinuerligt metoder og forholder sig til evidensen i forhold til de enkelte indsatser de igangsætter. Det gælder både individuelt rettede forløb men også gruppeforløb, vejledning af pædagogisk personale, psykoedukation, samtaler med børn og unge, familiebehandling mm.

Sagsforløb i Det Tværgående Trivselsteam tyder på at have en gennemsnits længde på 8 måneder. Dog er dette varierende fra sag til sag alt afhængigt af kompleksitet.

8. maj 2023
Side 3 af 7

Medarbejderne i teamet orienterer fra indsatsens begyndelse ud til familie og skole, at samarbejdet med teamet er en afgrænset indsats. Anbefalingerne og formålet med indsatsen er, at skolen og familien selv skal tage ansvaret for at forbedre elevens fremmøde i samarbejde med rådgiver og PPR. Data fra tidligere evaluering peger på, at teamets indsatser fører til forbedret skolefremmøde under indsatsen. Endnu vigtigere er det dog, at der spores en positiv udvikling op til et halvt år efter at indsatsen er afsluttet. Dette vil der blive fulgt op på i den evaluering, som MSB og MBU arbejder på.

Status siden teamets opstart er, at der afsluttet ca. 200 sagsforløb. Der er i skrivende stund 110 igangværende. En udfordring er at man har ca. 80 sager på ventelisten til indsatsen. Ledelsen i Det Tværgående Trivselsteam er undersøgende på, om der kan tilbydes alternative indsatser til de familier, der er på ventelisten. Fx. undersøges det, om det er muligt at tilbyde gruppeforløb eller et åbent rådgivningsforum for forældre.

Spørgsmål 4: Hvad siger relevant forskning/evalueringer, som Børn og Unge benytter sig af, om hvad fravær (frivilligt eller ufrivilligt) kan have af konsekvenser for hhv. barn og forældre?

Svar:

I rapporten "Skolens Tomme Stole"¹ fra Børns Vilkår henvises der til, at forældre under fraværet oplever, at de ikke får den rette hjælp, og føler sig alene om udfordringen. De skal selv være koordinerende mellem de forskellige instanser, hvilket er en stor opgave for forældre til børn, der i forvejen er i mistrivsel. Analysen fra MBU "Fælles indsigter fra praksis"² og særligt kapitel 7 peger på lignende udfordringer i forhold til udsatte familier.

Faktuelt ved vi, at det har en økonomisk konsekvens for forældrene, når deres barn har fravær. Forældre bliver trukket i børne- og ungeydelsen, hvis deres barn indenfor et kvartal har ulovligt fravær på 15 procent eller derover. Dette er en politisk beslutning fra sommeren 2019³.

Desuden kan det have økonomiske konsekvenser, hvis forældrene ikke kan passe deres job, fordi det bliver nødt til at blive hjemme ved deres barn. Den mest alvorlige konsekvens for forældrene er dog den psykiske og stressende belastning det er, at have et barn i mistrivsel.

¹ [Skolefravaars Rapport 2020 web print.pdf \(bornsvilkar.dk\)](#)

² [faelles-indsigter-bredere-boernefaellesskaber-paa-almenomraadet-specialomraadet-og-ppr-i-aarhus-kommune.pdf](#)

³ [Baggrund: Regler om fravær i folkeskolen | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

I forhold til fraværets konsekvenser for barnet belyses det under spørgsmål 2 og 3.

8. maj 2023
Side 4 af 7

Spørgsmål 5: Hvad siger relevant forskning/evalueringer, som Børn og Unge benytter sig af, om hvad højt fravær kan have af konsekvenser for barnet på længere sigt, herunder hvilke konsekvenser det har, ikke at deltage i fællesskaber med andre i særlig grad?

Svar:

Børn og Unge baserer arbejdet med fravær på de nyeste rapporter, undersøgelser og litteratur på området. F.eks. "Skolens tomme stole" hvor der bl.a. peges på fællesskabets betydning for at skabe bedre trivsel og nedbringe elevfravær. Desuden konkluderer VIVEs rapport 2020⁴, at der er sammenhængen mellem elevers skolefravær og deres karaktergennemsnit og faglige præstationer. Elever med højt skolefravær får en dårligere afgangseksamen end deres jævnaldrende. Det gælder særligt for de fagligt svageste elever, der samtidig også har det højeste fravær.

VIVE rapporten dokumenterer, at hvis eleverne kom i skole hver dag, kunne de fagligt svageste elevers karakterniveau løftes med 0,6 karakterpoint. Fravær i folkeskolen har ikke blot betydning for elevernes resultater i 9. klasse men også for deres videre ungdoms- og voksenliv. Desuden viser tal fra Undervisningsministeriet, at næsten halvdelen af de elever (48 pct.), der ikke var startet på en ungdomsuddannelse inden for 15 måneder efter deres afgangseksamen, havde over 10 procent fravær i 9. klasse. Samtidig viser international forskning, at skolefravær er en risikofaktor for sociale, økonomiske og psykiatriske problemstillinger senere i voksenlivet.

Spørgsmål 6: Mistrivsel er stigende blandt børn og unge. Hvilken forskning/evaluering og konklusioner benytter Børn og Unge i deres forståelse af, hvad årsagen er til den stigende mistrivsel?

Svar:

I Børn og Unge får vi bl.a. viden om mistrivsel blandt børn og unge fra;

- rapporten "Børn og Unge i Danmark – velfærd og trivsel 2022" udgivet af VIVE⁵
- bogen "Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering - om ny udsathed i ungdomslivet" udgivet af Center for Ungdomsforskning⁶

⁴ <https://www.vive.dk/da/nyheder/2020/elever-med-hoejt-skolefravaer-faar-en-daarligere-afgangseksamen/>

⁵ [Børn og unge i Danmark – Velfærd og trivsel 2022 \(vive.dk\)](#)

⁶ [Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering - om ny udsathed i ungdomslivet \(cefu.dk\)](#)

- rapporten "Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år – forekomst, udvikling og forebyggelsesmuligheder" udgivet af Vidensråd for forebyggelse⁷.

8. maj 2023
Side 5 af 7

I rapporten "Skolens tomme stole" peges der på, at fokus ikke blot skal være på omfanget af fravær, men også på mønstret i elevfraværet. Selv små ændringer i adfærd, som f.eks. jævnligt at komme for sent i skole eller at udeblive fra bestemte fag, kan være et signal om, at et barn har en spirende fraværsproblematik.

Dette bakkes op i den nordiske rapport "Problematic School Absenteeism"⁸, som PPR har været med til at udarbejde. Der er to rapporter i projektet. Rapport 1 handler om regler for fravær i de nordiske lande. Rapport 2 handler om, hvordan vi arbejder med fravær i de nordiske lande. I rapport 2 afdækkes at årsagen til fravær er meget forskelligt og ikke kan konkluderes alene, men er afhængig af mange sammenhænge omkring eleven. Rapporten konkluderer, at det kræver et tæt samarbejde mellem elev, familie og professionelle. Fokus bør være at skabe sammenhænge, hvor elever med fravær føler sig trygge, set og hørt.

Spørgsmål 7: Hvordan påtænker rådmanden evt. at styrke indsatsen for at nedbringe bekymrende skolefravær fremadrettet?

Svar:

Byrådet vedtog tilbage i juni 2020 indstillingen om et styrket samarbejde mellem MBU og MSB ift. fravær og trivsel. I indstillingen omtaltes spor 3 vedrørte etableringen af det fælles fraværs- og trivselsteam på tværs af MBU og MSB, der startede op i 2021.

De to andre spor, der vedrørte dels en styrket systematik ift. opsporing og dels en kulturforandringsproces på skolerne, blev grundet Corona-pandemiens kontinuerlige pres på skolerne sat på hold. Arbejdet blev igen igangsat i slutningen af 2021. Her nedsatte man en arbejdsgruppe bestående af syv skoleledere, afdelingslederne for trivselsteamet, repræsentanter fra PPR og sundhedsområdet. Arbejdet mandede ud i en række anbefalinger (bilag 1). Enkelte af disse er i en efterfølgende dialog med Aarhus Skolelederforening, Aarhus Lærerforening samt Skole og Forældre om anbefalingerne blevet trukket tilbage med henvisning til, at de ikke er hensigtsmæssige. Anbefalingerne var følgende:

- *"At ledelsen deltager i årgangsteammøde/TUS-samtaler/klassekonferencer i starten af skoleåret, hvor det praktiske og pædagogiske vedr. registrering og opfølgning på fravær drøftes."*

⁷ [boern_unge_mentale_digi_01_0.pdf](#)

⁸ <https://www.statped.no/fou/utvikling/utviklingsprosjekter/erasmus-2019-strategisk-partnerskap--alvorlig-skolefravar/>

8. maj 2023
Side 6 af 7

I stedet åbnes der op, så skolerne selv kan vælge hvilket mødefora, der giver bedst mening lokalt.

- *"At der udarbejdes en generisk dagsorden/skabelon, som kan benyttes til netværksmøder og specialcentermøder [...] udgår, da det ikke er realistisk. Disse møder skal kunne rumme en for bred type af problemstillinger. Det tages i stedet i skabelon til sager omhandlende fravær.*
- *"At fravær som tema gøres obligatorisk på skolehjem-samtalerne"* begrænses til de sager, hvor fravær er en udfordring.

Arbejdsgruppen har i processen omkring spor 1 og spor 2, blandt andet benyttet Gro Emmertsen Lund og hendes begreb omkring proaktiv skolekultur fra bogen "Fra fravær til fællesskab – Hvad kan skolen gøre?". En proaktiv skolekultur er karakteriseret ved at eleverne bydes velkommen og inddrages, at man har en dialog med eleverne omkring undervisningens indhold mv. I arbejdsgruppen blev blandt andet drøftet, det Gro kalder fællesskabende pædagogikker, som opererer med følgende afsæt:

Arbejdsgruppen har behandlet tematikker såsom, samarbejdet internt på skolen, samarbejdet med forældrene og samarbejdet med de specialerede ressourcer. Arbejdet er mundet ud i de notatet beskrevne anbefalinger.

Rådmanden har hermed et fokus på at styrke arbejdet og samarbejdet omkring nedbringelse af elevernes fravær.

8. maj 2023
Side 7 af 7

Rådmanden har ydermere fokus på fremmøde på 0-6 årsområdet i Kvalitetsrapport 0-6-årsområdet 2021⁹. I rapporten peges der på, at der er en sammenhæng mellem børnenes fremmøde i dagtilbud og det senere fravær i skolen. Fremmødebegrebet retter sig ikke mod barnet, men mod at finde løsninger i læringsmiljøet, hvor forældre inddrages i samarbejdet om barnet. Aarhus kommune er herunder i opstart med en implementering af Relationel Velfærd på tværs af MSB og MBU, der skal styrke indsatsen ikke blot i dagtilbudsalderen men fra 0-18 år.

Med venlig hilsen

Thomas Medom

/

Tanja Nyborg

⁹ [Kvalitetsrapport 0-6 årsområdet 2021 \(aarhus.dk\)](https://www.aarhus.dk/kvalitet/rapporter/0-6-arsområdet-2021)